

Strategisk inriktning 2023-2026

Beslutad av kongressen 2023

Innehållsförteckning

Bakgrund	3
Ett strategiskt förbund	3
Ett förbund som tillvaratar medlemmarnas intressen	7
Ett förbund för alla psykologer	8
Fortsatt behov av att revidera styrdokument	8
Strategisk inriktning 2023 – 2026	9
1. Inledning	9
2. Tre visioner	10
Visioner	10
3. Förbundspolitiska mål	11

Bakgrund

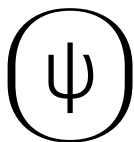
Ett strategiskt förbund

Psykologförbundet och kåren har unika möjligheter att flytta fram sina positioner i såväl villkors- som professionsfrågor de kommande åren om vi agerar rätt.

Detta trots att många psykologer, PTP-psykologer och studenter beskriver en tung arbets- och utbildningssituation med hög belastning i form av köer, svårighet att rekrytera och behålla psykologer, stor konkurrens om och varierande kvalitet på praktikplatser och PTP-tjänster, bristande förståelse för psykologernas förutsättningar hos många verksamhetsansvariga och politiker, dålig löneutveckling och andra otillfredsställande villkor.

Ändå tror vi alltså på att det är läge för en positionsförflyttning. Psykologin som kunskapsfält har aldrig legat mer i frontlinjen. Området beforskas, efterfrågas och utvecklas – och ständigt kommer nya rön. Vetenskap och beprövad erfarenhet ger starkt stöd för att psykologiska metoder är effektiva och till stor nytta för individer, organisationer och samhället. Psykologer med sin breda utbildning är attraktiva inom de flesta sektorer på arbetsmarknaden. Framtiden tillhör psykologerna om vi lyckas samlar kraft och engagemang inom förbundet och kåren.

Digitaliseringen av samhället är gynnsam för professionen då psykologisk verksamhet ofta lämpar sig väl att utföras på distans och psykologisk kunskap också kan användas för att utveckla digitala verktyg. Detta är ett av många verktyg som behöver användas och utvecklas för att säkra en jämlik tillgång till psykologiska insatser över hela landet, liksom för att möjliggöra för psykologer att bo och arbeta i glesbygd.

Med tanke på den säkerhetspolitiska utvecklingen i Europa och världen har Sveriges totalförsvar och civila beredskap hamnat i skarpt fokus. Här är ett viktigt tillfälle för professionen och Psykologförbundet att visa på nyttan med psykologin. Myndigheter och organisationer har enligt förbundsstyrelsen särskilt god användning av psykologisk kunskap när det gäller att skapa och samordna en robust civil krisberedskap i befolkningen.

Utmaningen för Psykologförbundet är att omsätta nyttan av psykologi till en stark ställning för psykologer på arbetsmarknaden. Stark ställning för professionen ger psykologer en bra förhandlingsposition att kräva rätt förutsättningar och anställningsvillkor för att utföra sitt arbete. Till anställningsvillkoren hör allt från inflytande över det egna arbetet, den fysiska arbetsmiljön, arbetstid och lön samt vidareutbildnings- och forskningsmöjligheter.

Förbundsstyrelsens analys är vi kan uppnå stark ställning för professionen när det finns god kunskap om nyttan med psykologer hos beslutsfattare och psykologiperspektivet genomsyrar organisationer där psykologer verkar.

Psykologförbundets verksamhet måste därför de kommande åren inriktas på att få politiker och arbetsgivare att förstå psykologernas betydelse för verksamheten och ge dem rätt förutsättningar att göra sitt jobb. För att ha en chans att lyckas med det behöver vi arbeta för att använda förbundets samlade resurser mer genomtänkt och effektivt och prioritera i verksamheten.

För det första måste Psykologförbundet sträva efter att bli en starkare röst i samhällsdebatten. Att vara en trovärdig aktör som andra vänder sig till för att lösa

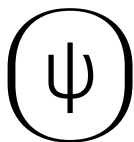

samhällsproblem är en viktig framgångsfaktor för att få gehör i påverkansarbetet. En sådan position kräver att förbundet nyttjar hela organisationen för att skapa en tydlig politik i olika frågor som gör oss till en intressant samtalspart. Förbundet behöver bygga demokratiska strukturer som främjar och inspirerar fler psykologer, studenter och forskare att bidra med tankar och idéer kring samhällsutvecklingen. Svaret på frågan "Vad gör förbundet?" handlar om vad medlemmar, föreningar, förbundsstyrelse och kansli, åstadkommer tillsammans.

För att nå dit krävs insatser för att stärka den interna organisationen och underlätta engagemang i förbundet, inte minst på lokal nivå. Medlemmar behöver även ges ökad möjlighet till insyn och förståelse för förbundet och de olika förbundsorganens funktioner och uppdrag.

Förbundsstyrelsen har under kongressperioden prioriterat sådana insatser genom att utöka och utveckla mötesformer inom förbundet. Vi har infört ett demokratiskt årshjul som omfattar två möten per år för psykologföreningarnas ordförande (Ordföranderåd) och ett möte på hösten för ordföranden och kontaktpersoner i samtliga föreningar, nätverk och råd (Förbundsråd). Utöver detta har vi prövat olika former för inflytande och utbyte när det gäller remisser som inkommer till förbundet, och i frågor och processer där vi behöver medlemmarnas synpunkter och erfarenheter för att kunna göra rätt inspel i utredningar och olika slags påverkansarbete.

När förbundets olika delar på detta sätt får en tydligare koppling till varandra utifrån en gemensam politik och gemensamma strategier för att genomföra den politiken – på lokal och central nivå, och på olika nationella föreningars och nätverks tillämpningsområden – menar förbundsstyrelsen att vi blir ett strategiskt förbund.

För det andra måste Psykologförbundet prioritera de frågor och påverkansstrategier vi främst bedömer leder till målet att relevanta beslutsfattare förstår nyttan med och skapar goda förutsättningar för psykologer. Det kan handla om att arbeta för fler specialisttjänster för psykologer eller att få in fler psykologer ledningsstrukturer – eller att förbundet konsekvent lyfter psykologiska insatsers betydelse i kampen mot den psykiska ohälsan eller behovet av att införa en mer tillitsbaserad styrning i offentlig sektor. Vi måste också alla agera samlat och känna ansvar att bidra till dessa frågor och strategier inom hela organisationen på såväl lokal som central nivå. Dessutom behöver vi kontinuerligt analysera vad som sker i omvärlden för att omprioritera och fortsatt kunna agera samordnat och kraftfullt i organisationen.

Här ingår också att utifrån förbundets roll som professionsföreträdare och påverkansaktör aktivt bidra och jobba för att grundutbildningar och PTP-tjänster håller en likvärdig och hög kvalitet som förbereder studenterna väl för yrkeslivet, och som ger arbetsgivare en enhetlig och tydlig förståelse för den legitimerade psykologens kompetens. I linje med detta är vår bedömning att vi behöver en mer sammanhållen specialistutbildning som ger en kompetens som är begriplig för arbetsgivare, samt mer verksamhetsnära så att känslan av angelägenhet hos arbetsgivare och verksamheter ökar. Allt detta sammantaget tror vi kommer öka sannolikheten att få till stånd en offentlig reglering och finansiering, med rätt sorts tjänster och medföljande lönespridning. För att nå dessa mål behöver Psykologförbundet renodla rollen som påverkansaktör och företrädare för professionen och dess villkor.

För det tredje måste Psykologförbundet som helhet lyckas med att rekrytera, engagera och samordna medlemmar genom att i våra olika funktioner och uppdrag bidra till mod och handlingskraft inom psykologkåren. Organisationer och strukturer i samhället

och på arbetsmarknaden som omfattar ett psykologiskt perspektiv och blir mer gynnsamma för psykologer att verka inom vidgar endast ramarna. Idag kämpar flera av förbundets psykologföreningar i motvind med att aktivera sina medlemmar och hitta förtroendevalda till olika verksamheter. Till syvende och sist är det enskilda psykologer som måste kliva fram och göra anspråk på de utrymmen som redan finns och som skapas. Sker inte detta kommer heller inte kåren att flytta fram sina positioner i såväl villkors- som professionsfrågor trots alla goda förutsättningar. Hur förbundet kan stödja en sådan utveckling är något som måste diskuteras inom hela organisationen på såväl lokal som central nivå, och involvera medlemmarna.

Ett förbund som tillvaratar medlemmarnas intressen

Psykologförbundet ska fortsatt verka för målet att tillvarata medlemmarnas intressen under hela arbetslivet. Vi företräder psykologers intressen på alla arbetsmarknadssektorer inom de olika partsgrupperingar där förbundet ingår samt ger råd och stöd om psykologers yrkesliv i bred bemärkelse till förtroendevalda, anställda och egenföretagande medlemmar samt företräder medlemmar i olika förhandlingar. Förbundet driver och administrerar specialistutbildningen för psykologer samt utfärdar EuroPsy-certifikat enligt EFPA:s ordning. Verksamheten och påverkansarbetet kräver kommunikationsstöd samt kunskap och kompetens inom relevanta sakområden. En viktig uppgift är att skapa goda förutsättningar för förbundets föreningar och nätverk att fungera och utvecklas.

Psykologförbundet äger kursbolaget IHPU samt är delägare i servicebolaget Vasabyrån AB och fastighetsbolaget Professionshuset AB. Förbundet äger även tidskriften Psykologtidningen. Tillsammans med övriga nordiska psykologförbund är förbundet delägare i den skandinaviska tidskriften Scandinavian Journal of Psychology. Inom ramen för IHPU hanteras certifiering av testanvändare (STP).

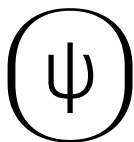

Ett förbund för alla psykologer

Det är en fortsatt självklar ambition att Psykologförbundet ska ha hög anslutningsgrad bland legitimerade psykologer – och att vi upplevs som relevanta av såväl yrkesverksamma som föräldralediga, sjukskrivna och seniora psykologer. Likaså är en central ambition att fler psykologstudenter och forskare hittar sin professionella hemvist i förbundet. I förbundet ska alla psykologer känna självklar tillhörighet och stöd från varandra. Här ska psykologer kunna diskutera allt som rör professionen och vara stolta över att vi samlar och representerar många olika röster, intressen och verksamhetsområden.

Fortsatt behov av att revidera styrdokument

Med tanke på ovanstående bakgrund och analys anser Förbundsstyrelsen att Psykologförbundets olika styrdokument fortsatt behöver förtydligas och avgränsas. År 2020 antog kongressen ett nytt politiskt program samt ett dokument med Vision, Mission och Verksamhetsidé för förbundet. Nuvarande "mission" och "verksamhetsidé" är enligt styrelsen svåra att skilja ut från förbundets politiska mål och visioner och bör därför revideras. För att kunna leverera en politik som gynnar psykologer och psykologin menar vi att vi behöver enas internt om en långsiktig påverkansambition som utgår från en trovärdig och långsiktigt hållbar planering kring ekonomiska och personella resurser. Vidare menar vi att Förbundets verksamhet kommer att tjäna på att styras med färre men mer fokuserade visioner, prioriterade politiska mål och huvudstrategier. Det förslag förbundsstyrelsen lägger fram till kongressen är tänkt att vara lika relevant och användbart för hela organisationen; samtliga medlemmar, psykologföreningar, nationella föreningar, nätverk, förbundsstyrelsen och kansli – och för samtliga former av förtroendeuppdrag och påverkansarbete.

Strategisk inriktning 2023 – 2026

1. Inledning

Grunden för förbundets arbete baseras på respekt för alla människors lika värde, ett jämlikt, demokratiskt och hållbart samhälle med utgångspunkt i FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling. Förbundet ska vara en röst för alla psykologer i Sverige och stöd för professionen på arbetsplatsen och i samhället. Förbundet för psykologins och den psykiska hälsans talan.

En viktig uppgift för Psykologförbundet är att omsätta nyttan av psykologi till en stark ställning för psykologer på arbetsmarknaden. Vi kan uppnå en stark ställning för professionen först när det finns god kunskap om nyttan med psykologer hos relevanta beslutsfattare och psykologiperspektivet genomsyrar organisationer där psykologer verkar.

För att kunna leverera en politik som gynnar psykologer och psykologin över hela linjen och i olika sektorer, behöver Psykologförbundet en långsiktig påverkansambition och fokuserade gemensamma visioner, prioriterade politiska mål och huvudstrategier. Psykologförbundets verksamhet måste därför de kommande åren inriktas på att få politiker och arbetsgivare att förstå psykologernas betydelse för verksamheten och ge dem rätt förutsättningar att göra sitt jobb. För att ha en chans att lyckas med det behöver vi arbeta för att använda förbundets samlade resurser mer genomtänkt och effektivt och prioritera i verksamheten.

Strategisk inriktning 2023–2026 är tänkt att vara relevant och användbart för hela organisationen; i alla uppdrag och i påverkansarbetet.

2. Tre visioner

För att skapa tydliga målbilder för den kommande kongressperioden förekommer tre visioner. I grunden styrs förbundets löpande arbete av ändamålsparagrafen i stadgarna men framåtsyftande visioner krävs som komplement för psykologin, psykologprofessionen och Psykologförbundet.

Visioner

- Psykologin som vetenskap och tillämpning har en framträdande position med hög synlighet i samhällets olika sektorer.
- Psykologprofessionen är den givna auktoriteten när det gäller psykologin som vetenskap och tillämpning. Detta avspeglas i goda karriärmöjligheter, en god lönekarriär och goda arbetsvillkor för psykologer och forskare i psykologi.
- Psykologförbundet samlar studenter, yrkesverksamma och seniora medlemmar, genom att vara en levande och kraftfull demokratisk organisation. I sammanhang som är relevanta för psykologer och psykologi är Psykologförbundet den självklara samverkansaktören

För att nå visionerna behöver förbundet arbeta med ett antal prioriterade förbundspolitiska mål som är kopplade till visionerna. De förbundspolitiska målen ska kunna tillämpas brett och inte vara knutna till en viss sakfråga eller medlemsgrupp. De speglar de grundläggande förutsättningar som behöver finnas för att psykologer inom alla verksamheter ska kunna ha ett gott och utvecklande arbetsliv.

3. Förbundspolitiska mål

Psykologförbundets verksamhet ska syfta till att:

A. Psykologens profession och kunskapsområde efterfrågas och används i alla samhällssektorer

För bäst verksamhetsnytta behöver psykologer ha goda möjligheter att påverka sina arbetsuppgifter, samt delta i utvecklingen av organisation, styrmedel, arbetsmetoder etc. Psykologer behöver även aktualiseras tidigare i många processer för att kunna verka främjande och förebyggande. Fler verksamheter ska ha psykologer i chefs- eller andra ledningspositioner, så att psykologer i större utsträckning bidrar till att utveckla verksamheterna. Det gäller inte minst verksamheter där andra professioner är dominerande men där psykologisk kunskap behövs, som skolan, socialtjänsten mm.

Ett hinder på vägen är bristen på förståelse från arbetsgivare för hur psykologers kompetens kan användas i verksamheten och vad psykologer kan bidra med. Många verksamheter, inte minst stora delar av hälso- och sjukvården, saknar dessutom representation av psykologprofessionen och de perspektiv professionen kan bidra med, i ledningsfunktioner och i strategiska roller.

Därför vill Psykologförbundet se:

- fler psykologer med ledningsansvar (PLA/PLU) med konkret verksamhetsinflytande
- att psykologer är obligatoriska inom hälso- och sjukvården
- att psykologer har en tydlig roll inom alla arenor där psykologi utgör en väsentlig grund för verksamheten
- en ökad efterfrågan på psykologers specialistkompetens
- en ökad kunskap i vår omvärld om vad psykologer kan bidra med

B. Psykologers karriär ska innehålla god kompetens- och löneutveckling

En likvärdig och hög kvalitet på grundutbildningen vid samtliga lärosäten är viktig för professionens utveckling och för möjligheten att nå flera av förbundets övriga mål. Examinerade psykologer behöver ha en utbildning med hög relevans i förhållande till behoven i samhället. En av de viktigaste faktorerna för en sådan hög och likvärdig kvalitet är åtgärder för att säkra kompetensförsörjningen vid psykologprogrammen. Det har skett en minskning av antalet sökande till forskarutbildningar inom psykologi, och villkoren för forskande och undervisande lärare vid grundutbildningarna behöver bli bättre och mer anpassade till dagens arbetsmarknad för psykologer.

På samma sätt är en likvärdig och hög kvalitet på PTP-tjänstgöringen viktig. Idag ser innehåll i och förutsättningar för PTP väldigt olika ut och det finns ett behov av tydligare riktlinjer. I en revidering av systemet bör ökad kvalitetssäkring samt rättssäkerhet för PTP-psykologen vara i fokus. Därför bör eftersträvas att PTP i framtiden sker inom ramen för ett PTP-program som leds av en studierektor. PTP-psykologen ska ha en huvudsaklig arbetsplats och huvudhandledare som följer genom hela året, samtidigt som viktiga moment och auskultationer också sker inom andra verksamheter. En långsiktig vision är att PTP förläggs över tre olika verksamhetsområden, varav minst två inom hälso- och sjukvård. Fokus för godkännande av PTP bör i första hand vara på ett adekvat genomförande av specificerade moment, såväl utredande, behandlande och förebyggande insatser, som mer grupp- och organisationsinriktade insatser, exempelvis konsultation och handledning.

Ett annat tydligt behov är en nationellt reglerad specialistutbildning där staten tar ett större ansvar för både finansiering och innehåll. Psykologförbundet och enskilda psykologer har under många år burit detta ansvar. Specialistutbildningen har drivits av förbundet och majoriteten av de psykologer som gått utbildningen har vare sig fått den

lön eller den verksamhetsroll som kan förväntas. En större tydlighet behövs kring vad en specialisttjänst innebär i förhållande till en tjänst som legitimerad psykolog.

Psykologers arbetsmarknad är bred och efterfrågan på psykologer hög, vilket innebär positiva möjligheter för professionen. En viktig uppgift för förbundet är att förvalta denna utveckling så att den även leder till goda förutsättningar för en vertikal karriär- och löneutveckling för psykologer inom olika verksamheter samt att verka för en god arbetsmiljö och ett fortsatt förbättrande av psykologers arbetsvillkor.

Därför vill Psykologförbundet se:

- tydligare riktlinjer för en PTP med hög och likvärdig kvalitet som på ett likvärdigt sätt förbereder för en hälso- och sjukvårdslegitimation
- en nationell reglering av specialistutbildningen
- förbättrade förutsättningar att kunna forska, undervisa och praktisera yrket samtidigt
- en lönespridning på minst 2.0 (P90/P10-kvot)*
- fler specialisttjänster där specialistkompetensen är kopplad till ett tydligt mandat i verksamheten och
- att löneutvecklingen för legitimerade psykologer förbättras, med tydlig förankring i psykologens kompetens och erfarenhet, samt att medianlönen för en specialistpsykolog som lägst ska innebära ett 40 procentigt påslag på den 90-percentilen för en legitimerad psykolog.
- att specialistpsykologtjänster har egna AID-koder samt BAS-värderingar för att öka förutsättningarna till ökad lönespridning
- En förbättring av arbetsmiljön och arbetsvillkoren

*Det vill säga att den lön som ligger på 90:e percentilen ska vara dubbelt så hög som den på 10:e percentilen.

C. Representationsgraden är hög i förbundet

För att kunna vara en representativ facklig- och professionsorganisation för Sveriges psykologer är det avgörande att förbundet har hög andel medlemmar. Det gäller såväl studenter som yrkesverksamma och pensionerade medlemmar. Ju högre andel av psykologkåren som är med, desto starkare röst har förbundet. Att samla studenter och yrkesverksamma i en organisation skapar förutsättningar för en stark levande demokratisk organisation som ger utrymme för en mångfald av perspektiv och erfarenheter av utbildning och yrkesutövning. Under pandemin har andelen studentmedlemmar minskat. Det är prioriterat att genom fokuserat arbete göra medlemskapet relevant för studenter och höja andelen medlemmar.

Medlemsutvecklingen för yrkesverksamma är god, men behöver prioriteras för att nivån ska bibehållas. Alla psykologer ska uppleva att medlemskapet har ett värde.

Under kongressperioden har förbundsstyrelsen arbetat med att tydliggöra principerna för representation inom förbundet. En delad syn på förbundets politik gör oss starka och med tydlighet kring principerna för representation kan alla delar bidra till helheten, både föreningar, nätverk och råd. Det främjar känslan av engagemang att kunna bidra till det gemensamma arbetet. Resultatet finns i propositionerna om studenternas organisation och val av kongressombud.

En representativ organisation innebär också att det högsta beslutande organet, kongressen, har en tydlig organisatorisk koppling till de sektorer där psykologer arbetar och där villkoren påverkas. Idag är den organisatoriska kopplingen till de medlemmar

som är anställda inom statlig och privat sektor svag. Olika kontaktytor behöver utvecklas under kommande kongressperiod.

Därför vill Psykologförbundet se:

- att andelen psykologstudenter som är medlemmar i Psykologförbundet ökar
- att den höga andelen yrkesverksamma psykologer som är medlemmar i Psykologförbundet bibehålls och ökar
- en organisation med utrymme för olika engagemang med gemensam riktning så att andelen aktiva och förtroendevalda medlemmar i Psykologförbundet ökar
- utveckla den demokratiska representationen för medlemmar inom statlig och privat sektor